

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (desiata komora)

zo 6. februára 2014*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Právo podnikov — Smernica 78/660/EHS — Zverejňovanie konsolidovaných ročných účtovných závierok niektorých typov spoločností — Uplatňovanie pravidiel týkajúcich sa zverejňovania týchto závierok na spoločnosti, ktoré podliehajú právnemu poriadku členského štátu a patria do skupiny, ktorej materská spoločnosť podlieha právnemu poriadku iného členského štátu“

Vo veci C-528/12,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Landgericht Bonn (Nemecko) z 12. novembra 2012 a doručený Súdnemu dvoru 21. novembra 2012, ktorý súvisí s konaním:

Mömax Logistik GmbH

proti

Bundesamt für Justiz,

SÚDNY DVOR (desiata komora)

v zložení: predseda desiatej komory E. Juhász (spravodajca), sudcovia A. Rosas a C. Vajda,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: K. Malaček, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 14. novembra 2013,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Mömax Logistik GmbH, v zastúpení: H. Meichelbeck, Wirtschaftsprüfer, a W. Krauß, Rechtsanwalt,
- Bundesamt für Justiz, v zastúpení: H.-J. Friehe, splnomocnený zástupca,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a J. Kemper, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: G. Braun a K.-P. Wojcik, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

* Jazyk konania: nemčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 49 ZFEÚ a článku 57 štvrtej smernice Rady 78/660/EHS z 25. júla 1978 o ročnej účtovnej závierke niektorých typov spoločností, vychádzajúcej z článku 54 ods. 3 písm. g) zmluvy (Ú. v. ES L 222, s. 11; Mim. vyd. 17/001, s. 21), zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho Parlamentu a Rady 2006/46/ES zo 14. júna 2006 (Ú. v. EÚ L 224, s. 1, ďalej len „smernica 78/660“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Mömax Logistik GmbH (ďalej len „Mömax Logistik“) a Bundesamt für Justiz (Spolkový úrad spravodlivosti) vo veci povinnosti uverejnenia ročných účtovných uzávierok zostavených k 31. marcu 2009 v nemeckom elektronickom úradnom vestníku.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 47 ods. 1 smernice 78/660 stanovuje:

„Riadne overená ročná účtovná závierka a výročná správa spolu so správou predloženou osobou poverenou vykonaním auditu ročnej účtovnej závierky sa zverejní spôsobom stanoveným právnymi predpismi jednotlivých členských štátov v súlade s článkom 3 [prvej smernice Rady 68/151/EHS o koordinácii ochranných opatrení, ktoré členské štáty vyžadujú od obchodných spoločností na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb v zmysle druhého odseku článku 58 zmluvy s cieľom zabezpečiť rovnocennosť týchto ochranných opatrení v rámci celého spoločenstva (Ú. v. ES L 65, s. 8; Mim. vyd. 17/001, s. 3)].

...“

- 4 Článok 50b tejto smernice stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby členovia správnych, riadiacich a dozorných orgánov spoločnosti mali kolektívnu povinnosť zabezpečiť, aby ročná účtovná závierka, výročná správa a vyhlásenie o riadení podniku, pokiaľ sa predkladá samostatne, v zmysle článku 46a tejto smernice boli zostavené a zverejnené v súlade s požiadavkami tejto smernice a podľa potreby v súlade s medzinárodnými účtovnými normami prijatými v súlade s nariadením [Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 z 19. júla 2002 o uplatňovaní medzinárodných účtovných noriem (Ú. v. ES L 243, s. 1; Mim. vyd. 13/029, s. 609)]. Tieto orgány konajú v rámci právomocí, ktoré im priznávajú vnútroštátne právne predpisy.“

- 5 Článok 57 uvedenej smernice uvádza:

„Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia [smernice 68/151] a [druhej smernice Rady 77/91/EHS z 13. decembra 1976 o koordinácii ochranných opatrení, ktoré členské štáty vyžadujú od obchodných spoločností na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb v zmysle druhého odseku článku 58 Zmluvy, pokiaľ ide o zakladanie akciových spoločností, udržiavanie a zmenu ich základného imania, s cieľom dosiahnuť rovnocennosť týchto opatrení (Ú. v. ES L 26, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 8)], členský štát nemusí uplatňovať ustanovenia tejto smernice týkajúce sa obsahu, auditu a zverejnenia ročných účtovných závierok voči spoločnostiam, ktoré sa spravujú jeho právnymi predpismi a ktoré sú

dcérskymi podnikmi v zmysle [siedmej smernice Rady 83/349/EHS z 13. júna 1983 o konsolidovaných účtovných závierkach, vychádzajúcej z článku 54 ods. 3 písm. g) zmluvy (Ú. v. ES L 193, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 58)], ak sú splnené tieto podmienky:

- a) materský podnik podlieha právnym predpisom členského štátu;
- b) všetci akcionári alebo spoločníci dcérskeho podniku vyslovili svoj súhlas s oslobodením od takej povinnosti; vyhlásenie sa musí urobiť pre každý účtovný rok;
- c) materský podnik vyhlásil, že ručí za záväzky prijaté jeho dcérskym podnikom;
- d) vyhlásenia uvedené v písmenách b) a c) musí dcérsky podnik zverejniť spôsobom stanoveným právnymi predpismi členského štátu v súlade s článkom 3 smernice 68/151/EHS;
- e) dcérsky podnik musí byť zahrnutý do konsolidovanej účtovnej závierky zostavenej materským podnikom v súlade so smernicou 83/349/EHS;
- f) uvedené oslobodenie od povinnosti sa uvedie v poznámkach ku konsolidovanej účtovnej závierke zostavenej materským podnikom;
- g) konsolidovaná účtovná závierka uvedená v písmene e), konsolidovaná výročná správa a správa osoby zodpovednej za audit týchto závierok sa zverejniť spôsobom stanoveným právnymi predpismi členského štátu v súlade s článkom 3 smernice 68/151.“

Nemecké právo

- 6 § 264 ods. 3 obchodného zákonníka (Handelsgesetzbuch, ďalej len „HGB“), v jeho znení uplatniteľnom na spor vo veci samej, znie:

„Kapitálová spoločnosť, ktorá je dcérska spoločnosť materskej spoločnosti povinnej zostaviť účtovnú závierku skupiny podľa § 290 [HGB], nemusí uplatňovať ustanovenia tohto pododseku a tretieho a štvrtého pododseku tohto odseku, ak

1. všetci spoločníci dcérskej spoločnosti súhlasili s oslobodením na príslušný obchodný rok a rozhodnutie bolo uverejnené podľa § 325;
2. materská spoločnosť je povinná prevziať stratu podľa § 302 Aktiengesetz alebo túto povinnosť prevzala dobrovoľne a toto vyhlásenie bolo uverejnené podľa § 325;
3. dcérska spoločnosť bola podľa ustanovení tohto odseku zahrnutá do účtovnej závierky skupiny a
4. oslobodenie dcérskej spoločnosti
 - a) bolo oznámené v prílohe účtovnej závierky skupiny, ktorú vykonala materská spoločnosť a ktorá bola uverejnená podľa § 325 odovzdaním prevádzkovateľovi elektronického úradného vestníka, a
 - b) bolo vo vzťahu k dcérskej spoločnosti dodatočne oznámené v elektronickom úradnom vestníku s uvedením odkazu na toto ustanovenie a identifikáciou materskej spoločnosti.“

7 § 290 ods. 1 HGB znie:

„Zákonní zástupcovia kapitálovej spoločnosti (materskej spoločnosti) so sídlom v tuzemsku sú počas prvých piatich mesiacov obchodného roka skupiny povinní zostaviť účtovnú závierku skupiny za predchádzajúci obchodný rok a predložiť správu o stave skupiny, pokiaľ táto spoločnosť môže vykonávať priamy alebo nepriamy rozhodujúci vplyv na inú spoločnosť (dcérsku spoločnosť). Ak v prípade materskej spoločnosti ide o kapitálovú spoločnosť v zmysle § 325 ods. 4 prvej vety, účtovnú závierku skupiny a správu o stave skupiny treba za predchádzajúci obchodný rok zostaviť počas prvých štyroch mesiacov obchodného roka.“

8 § 302 ods. 1 zákona o akciových spoločnostiach (Aktionsgesetzes) zo 6. septembra 1965 (BGBl. 1965 I, s. 1089) v znení § 3 zákona z 20. decembra 2012 (BGBl. 2012 I, s. 2751) znie:

„Ak existuje dohoda o kontrole alebo postúpení zisku, druhá zmluvná strana dohody musí vyrovnáť všetky ročné straty, ku ktorým došlo počas trvania dohody, pokiaľ tieto straty nie sú vyrovnané inými nerozdelenými ziskami, ktoré jej boli počas trvania dohody pripísané.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

9 Spoločnosť Lutz Service GmbH (ďalej len „Lutz Service“) je materská spoločnosť spoločnosti Mömax Logistik, ktorá poskytuje služby v oblasti logistiky skupine Lutz, ktorej základnou činnosťou je predaj nábytku.

10 Listom z 26. augusta 2010, ktorý bol doručený 1. septembra 2010, Bundesamt für Justiz stanovil spoločnosti Mömax Logistik lehotu šesť týždňov, aby k referenčnému dňu závierky, t. j. k 31. marcu 2009, predložila prevádzkovateľovi nemeckého elektronického úradného vestníka účtovné doklady, ktoré sú požadované podľa § 325 HGB, a aby ich nechala v tomto vestníku uverejniť. Spoločnosť Mömax Logistik listom zo 6. októbra 2010 podala proti tomuto rozhodnutiu správne odvolanie na Bundesamt für Justiz. Vo svojom odvolaní uviedla, že využíva oslobodenie podľa § 264 ods. 3 HGB, pretože je zapojená do konsolidovaných účtovných závierok Lutz Service so sídlom vo Welse (Rakúsko).

11 Lutz Service zostavila konsolidované účtovné závierky za obchodný rok od 1. apríla 2008 do 31. marca 2009, do ktorých okrem iného zahrnula účtovnú závierku spoločnosti Mömax Logistik. Tieto konsolidované účtovné závierky skupiny spoločnosti Lutz Service boli uverejnené v nemeckom elektronickom úradnom vestníku. V prílohe uvedených konsolidovaných účtovných závierok sa uvádza uvedené oslobodenie spoločnosti Mömax Logistik. Navyše skupina spoločnosti Lutz Service sa ďalej vo vzťahu k Mömax Logistik zaviazala dobrovoľne prevziať stratu v súlade s § 302 zákona o akciových spoločnostiach zo 6. septembra 1965. Toto vyhlásenie bolo uverejnené. Okrem toho sa v uvedenom vestníku oznámilo, že spoločnosť Mömax Logistik sa dovoľavala využitia oslobodenia s odkazom na § 264 ods. 3 HGB s uvedením spoločnosti Lutz Service ako materskej spoločnosti. Súčasťou tohto oznámenia bola poznámka, že konsolidovaná účtovná závierka skupiny Lutz Service bola uverejnená. Spoločník spoločnosti Mömax Logistik súhlasil s využitím oslobodenia stanoveného v § 264 ods. 3 HGB za obchodný rok od 1. apríla 2008 do 31. marca 2009. Toto rozhodnutie bolo uverejnené.

12 Rozhodnutím z 13. decembra 2010 zamietol Bundesamt für Justiz správne odvolanie spoločnosti Mömax Logistik a uložil jej poriadkovú pokutu vo výške 2 500 eur s tým odôvodnením, že keďže materská spoločnosť nemala sídlo v Nemecku, spoločnosť Mömax Logistik nebola oslobodená od povinnosti uverejnenia svojich účtovných závierok podľa § 264 ods. 3 HGB v spojení s § 290 HGB.

- 13 Listom z 27. decembra 2010 podala spoločnosť Mömax Logistik nové správne odvolanie proti rozhodnutiu na Bundesamt für Justiz. Na podporu svojho odvolania uvádza, že prebratie článku 57 ods. 1 smernice 78/660 pomocou § 264 ods. 3 HGB v spojení s § 290 HGB je v rozpore s právom Únie, a najmä slobodou usadiť sa.
- 14 Bundesamt für Justiz odvolaniu nevyhovел. V tejto súvislosti najmä uviedol, že rozdielne zaobchádzanie s dcérskou spoločnosťou, ktorá má materskú spoločnosť so sídlom v Nemecku, a dcérskou spoločnosťou, ktorá má materskú spoločnosť v inom členskom štáte je nevyhnutné z naliehavých dôvodov všeobecného záujmu.
- 15 Vo svetle týchto úvah Landgericht Bonn rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Je so slobodou usadiť sa (článok 49 ZFEÚ) zlučiteľná taká vnútroštátna úprava, ktorá ustanovenia článku 57... smernice [78/660], pokiaľ ide o obsah, overovanie a uverejňovanie ročnej účtovnej závierky, neuplatňuje na spoločnosti, ktoré podliehajú právnemu poriadku členského štátu, ale len v tom prípade, ak materská spoločnosť podlieha právnemu poriadku toho istého štátu a konsolidovaná účtovná závierka sa zostavila podľa tejto právnej úpravy?“

O prejudiciálnej otázke

O prípustnosti

- 16 Bundesamt für Justiz a nemecká vláda sa domnievajú, že otázka je hypotetická, a teda neprípustná. V tejto súvislosti tvrdia, že podmienky na uplatnenie § 264 ods. 3 HGB nie sú v konaní vo veci samej splnené, keďže spoločnosť Mömax Logistik nepredložila vyhlásenie o prevzatí strát materskou spoločnosťou za dotknuté obdobie v zákonnej lehote, aby sa mohla dovolávať oslobodenia upraveného v tomto ustanovení.
- 17 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry konanie, ktoré upravuje článok 267 ZFEÚ, je nástrojom spolupráce medzi Súdny dvorom a vnútroštátnymi súdmi, prostredníctvom ktorého Súdny dvor poskytuje týmto súdom výklad práva Únie, ktorý potrebujú na vyriešenie sporu, ktorý prejednávajú tieto súdy (pozri najmä rozsudok z 19. decembra 2013, Fish Legal a Shirley, C-279/12, bod 29).
- 18 Pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzí na svoju vlastnú zodpovednosť a ktorých správnosť Súdnu dvoru neprináleží preverovať, totiž platí prezumpcia relevantnosti. Zamietnutie návrhu vnútroštátneho súdu na začatie prejudiciálneho konania Súdny dvorom je možné len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá žiadnu súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sa mu položili (pozri najmä rozsudok Fish Legal a Shirley, už citovaný, bod 30).
- 19 V prejednávanom prípade, ako jasne vyplýva z bodu 12 tohto rozsudku, vnútroštátny súd uvádza, že k zamietnutiu odvolania spoločnosti Mömax Logistik v konaní vo veci samej, ktorá sa dovolávala oslobodenia od povinnosti stanovenej vo vnútroštátnom práve uverejniť ročné závierky, viedla Bundesamt für Justiz skutočnosť, že materská spoločnosť spoločnosti Mömax Logistik nemala sídlo na nemeckom území. Uvedený súd taktiež uviedol, že ak sú ustanovenia vnútroštátneho práva, o ktoré ide v konaní vo veci samej, v rozpore s právom Únie, pokuta uložená spoločnosti Mömax Logistik musí byť zrušená.

20 Za týchto podmienok je návrh na začatie prejudiciálneho konania prípustný.

O veci samej

- 21 Z článku 50b smernice 78/660 zjavne vyplýva, že členovia správnych, riadiacich a dozorných orgánov spoločností musia zabezpečiť, aby účtovná závierka, výročná správa a vyhlásenie o riadení spoločnosti boli zostavené a zverejnené v súlade s požiadavkami tejto smernice a v prípade potreby s medzinárodnými účtovnými normami prijatými podľa nariadenia č. 1606/2002.
- 22 Článok 47 uvedenej smernice stanovuje, že „riadne overená ročná účtovná závierka a výročná správa spolu so správou predloženou osobou poverenou vykonaním auditu ročnej účtovnej závierky sa zverejní spôsobom stanoveným právnymi predpismi jednotlivých členských štátov v súlade s článkom 3 smernice [68/151]“. Táto naposledy uvedená smernica bola zrušená a nahradená smernicou Európskeho Parlamentu a Rady 2009/101/ES zo 16. septembra 2009 o koordinácii záruk, ktoré sa od obchodných spoločností v zmysle článku 48 druhého odseku zmluvy vyžadujú v členských štátoch na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb s cieľom zabezpečiť rovnocennosť týchto záruk (Ú. v. EÚ L 258, s. 11).
- 23 V súlade s článkom 57 smernice 78/660 členské štáty nemusia uplatňovať ustanovenia smernice 78/660 týkajúce sa obsahu, auditu a zverejnenia ročných účtovných závierok voči spoločnostiam, ktoré sa spravujú jeho právnymi predpismi a ktoré sú dcérskymi podnikmi v zmysle smernice 83/349, ak sú splnené podmienky vymenované v tomto článku 57 písm. a) až g). V uvedenom článku 57 písm. a) sa nachádza podmienka, že materský podnik podlieha právnym predpisom členského štátu.
- 24 Je nesporné, že Spolková republika Nemecko uplatnila možnosť upravenú v článku 57 tejto smernice. Zo znenia § 264 ods. 3 HGB a § 290 ods. 1 HGB však vyplýva, že oslobodenie je určené iba skupine podnikov, v prípade ktorých má na nemeckom území sídlo nie len dcérska spoločnosť, ale aj materská spoločnosť.
- 25 Použitím pojmov „právne predpisy členského štátu“ článok 57 písm. a) smernice 78/660 jednoznačne stanovuje, že na účely uplatnenia oslobodenia upraveného v tomto článku môže materská spoločnosť podliehať právu ktoréhokoľvek členského štátu Európskej únie a nemusí podliehať iba právu toho členského štátu, ktorého dcérska spoločnosť sa dovoľáva tohto oslobodenia.
- 26 Takýto výklad uvedených pojmov je potvrdený skutočnosťou, že na rozdiel od tohto odkazu na materskú spoločnosť, úvodná časť článku 57 smernice 78/660 uvádza, že členský štát môže oslobodiť od povinnosti dcérske spoločnosti spravujúce sa „jeho právnymi predpismi“.
- 27 Navyše v prípade, keď si členský štát zvolí toto oslobodenie, nemôže postupovať, za podmienok uplatnenia uvedeného oslobodenia, odlišne voči materským spoločnostiam so sídlom v tomto členskom štáte a materským spoločnostiam so sídlom v inom členskom štáte.
- 28 Z toho vyplýva, že predmetné vnútroštátne ustanovenia v konaní vo veci samej, ktoré obmedzujú možnosť oslobodenia od povinnosti uverejnenia ročných účtovných závierok na tie dcérske spoločnosti, ktorých materské spoločnosti majú sídlo v tom istom členskom štáte ako dcérska spoločnosť, sú v rozpore so znením článku 57 písm. a) smernice 78/660.
- 29 Vzhľadom na to, čo bolo uvedené vyššie, nie je potrebné posúdiť, či sú obidve vnútroštátne ustanovenia, ktoré sú predmetom konania vo veci samej, v rozpore so slobodou usadiť sa, ktorá je upravená v článku 49 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. júla 2000, Centrosteeel, C-456/98, Zb. s. I-6007, bod 18).

- 30 Za týchto podmienok treba odpovedať na otázku tak, že článok 57 smernice 78/660 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sa na dcérsku spoločnosť, ktorá sa spravuje právnymi predpismi tohto členského štátu, neuplatňujú ustanovenia tejto smernice týkajúce sa obsahu, auditu a zverejnenia ročných účtovných závierok, iba ak sa materská spoločnosť tiež spravuje právnymi predpismi uvedeného štátu.

O trovách

- 31 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (desiata komora) rozhodol takto:

Článok 57 štvrtej smernice Rady 78/660/EHS z 25. júla 1978 o ročnej účtovnej závierke niektorých typov spoločností, vychádzajúcej z článku 54 ods. 3 písm. g) zmluvy, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho Parlamentu a Rady 2006/46/ES zo 14. júna 2006, sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sa na dcérsku spoločnosť, ktorá sa spravuje právnymi predpismi tohto členského štátu, neuplatňujú ustanovenia uvedenej smernice týkajúce sa obsahu, auditu a zverejnenia ročných účtovných závierok, iba ak sa materská spoločnosť tiež spravuje právnymi predpismi uvedeného štátu.

Podpisy